

Załącznik do uchwały Nr XVIII/143/12

Rady Miasta Międzyrzec Podlaski

z dnia 27 stycznia 2012r.

**PROGRAM AKTYWNOŚCI
LOKALNEJ**

dla Miasta Międzyrzec Podlaski

na lata 2012 - 2015

SPIS TREŚCI

I. WSTĘP

II. NAWIĄZANIE DO DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH

III. CEL GŁÓWNY PROGRAMU

IV. CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU

V. KIERUNKI DZIAŁAŃ

VI. ZAŁOŻENIA PROGRAMU

VII. ODBIORCY PROGRAMU

VIII. METODY PRACY WYKORZYSTYWANE DO REALIZACJI PROGRAMU

IX. PRZEWIDYWANE REZULTATY

X. REALIZATORZY

XI. HARMONOGRAM DZIAŁAŃ

XII. FINANSOWANIE PROGRAMU

XIII. SPOSOBY MONITOROWANIA, EWALUACJI I OCENY

I. WSTĘP

Program Aktywności Lokalnej określa kierunki działań w zakresie Aktywności Lokalnej mieszkańców terenu Miasta Międzyrzec Podlaski, mające na celu wzmocnienie podmiotowości obywateli miasta oraz ich wspólnot jak również stworzenie warunków dla rozwoju instytucji społeczeństwa obywatelskiego, wzmocnienie spójności społecznej i terytorialnej na rzecz zrównoważonego rozwoju społecznego.

Przedsięwzięcia w tym zakresie będą ukierunkowane na organizowanie społeczności lokalnej poprzez edukację społeczną, inicjowanie grup samopomocowych, zachęcanie mieszkańców do udziału w lokalnych inicjatywach, promowanie działań wolontarystycznych, udostępnienie informacji o dostępnych usługach, budowanie pozytywnych związków między członkami społeczności.

Kluczowym wyzwaniem jest przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego, które zgodnie z Narodową Strategią Integracji Społecznej oznacza brak lub ograniczenie możliwości uczestnictwa, wpływania i korzystania z podstawowych instytucji publicznych i rynków, które powinny być dostępne dla wszystkich, a w szczególności dla ubogich. Wykluczenie społeczne oznacza wyłączenie z życia społecznego. Jest to zjawisko szczególnie niepokojące w naszym kraju, ponieważ zagraża wielu grupom społecznym i osobom, w tym głównie osobom długotrwale bezrobotnym, matkom samotnie wychowującym dzieci, niepełnosprawnym, dzieciom i młodzieży ze środowisk zaniedbanych wychowawczo oraz wychowujących się poza rodziną, bezdomnym, uzależnionym, osobom opuszczającym zakłady karne.

Program ten ma na celu kształtowanie więzi społecznych na terenie miasta, kapitału społecznego w myśl zasady, iż „Podstawą społeczeństwa są jego obywatele, świadomi swoich praw i obowiązków, zaangażowani w działania na rzecz dobra wspólnego, zdolni do osobistej odpowiedzialności za swój los i los wspólnoty na wszystkich poziomach życia społecznego”.

Budowa zintegrowanego społeczeństwa pozwoli, aby każda osoba, rodzina mogła realizować swoje plany i aspiracje życiowe, a w trudnych sytuacjach mogła uzyskać pomoc i wsparcie ze strony wspólnoty oraz działających w jej ramach instytucji i organizacji.

II. NAWIĄZANIE DO DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH

Dokument ten stanowi uzupełnienie „Strategii Integracji i Polityki Społecznej przyjętej w dniu 27.08.2004r przez Radę Miasta Międzyrzec Podlaski, na lata 2004 – 2015”, oraz jest rozwinięciem przyjętego Uchwałą Rady Miasta Międzyrzec Podlaski z dnia 31 stycznia 2008 r. Systemu Profilaktyki i Opieki Nad dzieckiem i Rodziną Miasta Międzyrzec Podlaski na lata 2008 – 2015.

Przyjęte w Programie Aktywności Lokalnej koncepcje są zgodne z założeniami zawartymi w ogólnopolskich dokumentach strategicznych, do których należą m.in.:

USTAWA O POMOCY SPOŁECZNEJ Z DNIA 12 marca 2004r

STRATEGIA ROZWOJU KRAJU NA LATA 2007 – 2015

NARODOWA STRATEGIA INTEGRACJI SPOŁECZNEJ DLA
POLSKI

STRATEGIA POLITYKI SPOŁECZNEJ NA LATA 2007 – 2013
MINISTERSTWO POLITYKI SPOŁECZNEJ

NARODOWA STRATEGIA ROZWOJU NA LATA 2007 – 2013

STRATEGIA WSPIERANIA ROZWOJU SPOŁECZEŃSTWA
OBYWATELSKIEGO NA LATA 2007 – 2013, MINISTERSTWO
PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ

NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

PROGRAM OPERACYJNY KAPITAŁ LUDZKI NA LATA 2007 –
2013

NARODOWE STRATEGICZNE RAMY ODNIESIENIA 2007 – 2013

STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO NA
LATA 2006 – 2020

STRATEGIA INTEGRACJI I POLITYKI SPOŁECZNEJ NA LATA
2004 - 2015

W dokumentach tych zakłada się realizację działań służących rozwojowi społeczno - gospodarczemu kraju, a co za tym idzie podniesienie poziomu i jakości życia obywateli.

Główne programy, dzięki którym realizowana jest Strategia i polityka społeczna w mieście to :

Strategia Integracji i Polityki Społecznej na lata 2004 - 2015

Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Miasta Międzyrzec Podlaski.

Miejski Program Przeciwdziałania Narkomanii.

Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

System Profilaktyki i Opieki nad Dzieckiem i Rodziną Miasta Międzyrzec Podlaski.

„ Program Aktywności Lokalnej Miasta Międzyrzec Podlaski ,, jest niezbędnym dokumentem do realizacji projektów systemowych przez ośrodki pomocy społecznej w ramach Działania 7.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji, Poddziałania 7.1.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki – Priorytet VII – „Promocja integracji społecznej”.

W przywołanych powyżej dokumentach programowych podkreśla się znaczenie kapitału ludzkiego rozumianego, jako zasób wiedzy, umiejętności i potencjału, w który jest wyposażony każdy człowiek oraz społeczność jako całość.

Z tak pojmowanym kapitałem ludzkim ściśle związany jest kapitał społeczny oznaczający zasoby umiejętności, informacji, kultury, wiedzy i kreatywności jednostek oraz związki pomiędzy ludźmi i organizacjami. Kapitał społeczny jest, zatem sumą kapitałów jednostkowych, która powinna być wykorzystana i pomnażana przez instytucje oraz jednostki samorządowe.

III. CEL GŁÓWNY PROGRAMU

Celem głównym Programu Aktywności Lokalnej jest zwiększenie aktywności mieszkańców Miasta Międzyrzec Podlaski, w szczególności grup zagrożonych wykluczeniem społecznym we wszystkich obszarach

życia społecznego, w tym także rynku pracy oraz zwiększenie ich potencjału rozwojowego.

IV. CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU

1. Zwiększenie wiedzy na temat problemów i potrzeb mieszkańców Miasta Międzyrzec Podlaski.
2. Aktywna integracja mieszkańców, grup społecznych, organizacji i stowarzyszeń działających w Międzyrzecu Podlaskim i regionie.
3. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, aktywna integracja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i ich otoczenia poprzez:
  - a) podniesienie samooceny i poczucia własnej wartości,
  - b) zwiększenie motywacji do zmiany własnej sytuacji życiowej,
  - c) doskonalenie umiejętności interpersonalnych,
  - d) nabycie umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach,
  - e) nabycie umiejętności poszukiwania pracy.
4. Poprawa funkcjonowania w społeczeństwie osób wykluczonych.
5. Zwiększenie aktywności lokalnych instytucji i organizacji oraz podejmowanie przez nie współpracy na rzecz rozwiązywania lokalnych problemów (rozwój lokalnego partnerstwa).
6. Inicjowanie i stwarzanie warunków do powstania i funkcjonowania struktur działających na rzecz społeczności lokalnej.
7. Wsparcie postaw obywatelskich poprzez zwiększenie kompetencji społecznych, promocję działań prospołecznych, dostęp do informacji o uprawnieniach obywateli oraz edukację.
8. Upowszechnianie dostępu do informacji, wiedzy i edukacji, poradnictwa i kultury poprawiających funkcjonowanie jednostek i grup społecznych w społeczeństwie.
9. Poprawa jakości życia mieszkańców Miasta Międzyrzec Podlaski poprzez zaspokajanie ich potrzeb społecznych.
10. Przeciwdziałanie występowaniu patologii i postaw dewiacyjnych w rodzinie, grupie, społeczności lokalnej.
11. Zapobieganie marginalizacji osób i rodzin poprzez wyrównywanie szans dla osób niepełnosprawnych, długotrwale bezrobotnych, młodzieży, która wywodzi się z rodzin dysfunkcyjnych, powieła stereotypy wyniesione z domu, ma problemy z nauką, przedwcześnie kończy edukację, czy też była wychowywana poza rodziną biologiczną.
12. Wspieranie różnych form aktywności zawodowej, zdrowotnej, edukacyjnej i społecznej mieszkańców w szczególności petentów ośrodka pomocy społecznej.

V. KIERUNKI DZIAŁAŃ

Cele programu realizowane będą poprzez podejmowanie następujących działań:

1. Promowanie, wspieranie i realizowanie projektów aktywizujących i integrujących społeczność lokalną.
2. Promowanie i wspieranie projektów realizowanych w partnerstwie.
3. Otwarcie instytucji samorządowych na współpracę z instytucjami pozarządowymi i lokalną społecznością.
4. Wspieranie organizacyjne oraz finansowe lokalnych inicjatyw.
5. Wspieranie lokalnych liderów poprzez organizacyjno pomoc - techniczną i dostęp do informacji.
6. Poprawa rozwoju informacji obywatelskiej, wolontariatu, grup samopomocy, grup edukacyjnych.
7. Aktywizację, integrację i wykorzystanie potencjału osób starszych w środowisku lokalnym – promocja działań wspierających więzi pokoleniowe.
8. Działania wynikające z aktualnych potrzeb zgodne z celami Programu Aktywności Lokalnej.

Systematyczne badanie potrzeb mieszkańców:

- pomoc w poszukiwaniu środków finansowych z innych źródeł niż budżet Miasta Międzyrzec Podlaski;
- inne, wynikające z aktualnych potrzeb i zgodne z celami Programu.

VI. ZAŁOŻENIA PROGRAMU

1. Otwartość instytucji publicznych na potrzeby środowiska lokalnego.
2. Współpraca instytucji i służb.
3. Angażowanie lokalnej społeczności.
4. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu poprzez kierowanie działań w pierwszej kolejności do osób i grup wykluczonych i zagrożonych marginalizacją.
5. Podejmowanie działań wielokierunkowych.

VII. ODBIORCY PROGRAMU - GRUPY DOCELOWE

Program skierowany jest do:

1. Społeczności lokalnej, obejmującej osoby zamieszkałe na pewnej przestrzeni obszar w granicach administracyjnych miasta.
2. Poszczególnych grup społecznych na terenie Miasta Międzyrzec Podlaski.

3. Osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
4. Osób pozostających w otoczeniu ośrodka pomocy społecznej.

Działania w ramach Programu adresowane będą w szczególności do osób i społeczności wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym między innymi do osób bezrobotnych, rodziców niewydolnych wychowawczo, społecznie i ekonomicznie, matek samotnie wychowujących dzieci, dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych, emerytów, rencistów, osób starszych i niepełnosprawnych, osób i rodzin z problemem alkoholowym oraz osób doświadczających przemocy.

VIII. METODY PRACY WYKORZYSTYWANE DO REALIZACJI PROGRAMU

Podstawa realizacji programu aktywności Lokalnej jest art. 110 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, zgodnie z którym Rada Miasta, biorąc pod uwagę potrzeby w zakresie pomocy społecznej, opracowuje i kieruje do wdrożenia lokalne programy pomocy społecznej.

Zasady realizacji Programu Aktywności Lokalnej w ramach projektów systemowych określają Wytyczne Rozwoju Regionalnego „Zasady przygotowania, realizacji i rozliczania projektów systemowych ośrodków pomocy społecznej, powiatowych centrów pomocy rodzinie i regionalnego ośrodka polityki społecznej w ramach programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007 – 2013”. Zgodnie z wytycznymi PO KL głównym narzędziem realizacji tego programu mają być kontrakty socjalne i programy aktywności lokalnej.

W świetle przywołanych wyżej Zasad – Programu Aktywności Lokalnej służy realizacji działań na rzecz aktywizacji społecznej i rozwiązywania problemów społeczności lokalnej, a także zapewnienia współpracy i koordynacji działań instytucji, organizacji działających na rzecz zaspokojenia potrzeb członków społeczności lokalnej.

Program aktywności lokalnej – skierowany jest do osób w ramach konkretnego środowiska, do członków danej społeczności lokalnej. Oznacza to, że w ramach programu prowadzone są działania aktywizujące adresowane do ludzi mieszkających na pewnej, określonej przestrzeni, w tym przypadku jest to teren całego miasta Międzyrzecza Podlaskiego.

Program aktywności lokalnej w projektach systemowych realizowany jest za pomocą następujących metod:

1. środowiskowa praca socjalna
2. instrumenty aktywnej integracji
3. działania o charakterze środowiskowym
4. inne działania o charakterze integracyjnym

Środowiskowa praca socjalna, w ramach programu aktywności lokalnej jest działaniem realizowanym przez pracownika socjalnego lub inną osobę mającą na celu pomoc osobom i rodzinom środowisku we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz warunków sprzyjających temu celowi.

Instrumenty aktywnej integracji, to zespół instrumentów o charakterze aktywizacyjnym, z zakresu aktywizacji zawodowej, edukacyjnej i społecznej, o której mowa w zasadach przygotowania, realizacji i rozliczania projektów systemowych Ośrodków Pomocy Społecznej, Powiatowych Centrum Pomocy Rodzinie oraz Regionalnego Ośrodka polityki Społecznej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007 - 2013.

Działania o charakterze środowiskowym, w programie aktywności lokalnej mogą obejmować między innymi:

1. edukację społeczną i obywatelską, w tym organizowanie spotkań, konsultacji, działań edukacyjnych i debat społecznych dla mieszkańców;
2. organizowanie i inspirowanie udziału mieszkańców w imprezach i spotkaniach w szczególności o charakterze integracyjnym, edukacyjnym, kulturalnym, sportowym, ekologicznym, turystycznym.

W ramach programu przewiduje się następujące działania:

1. środowiskowej pracy socjalnej – działania realizowane przez pracownika socjalnego, mające na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmocnieniu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych
2. aktywna integracja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i ich rodzin, ze szczególnym uwzględnieniem między innymi osób bezrobotnych, rodziców niewydolnych wychowawczo, społecznie i ekonomicznie, matek samotnie wychowujących dzieci, dzieci i młodzieży uczącej się z rodzin dysfunkcyjnych, które wykazują symptomy niedostosowania społecznego mające problemy z nauką, emerytów, rencistów, osób starszych, osób i rodzin z problemem alkoholowym doświadczających przemocy i innych uzależnień.

Ze względu na specyfikę naszego miasta wielkość społeczności oraz różnorodność występujących w nim problemów, realizacja programu następować będzie poprzez rozpoznanie, przygotowanie i wdrożenie nowych działań, skierowanych do najbardziej potrzebujących grup społecznych.

Rekrutacja będzie miała charakter wewnętrzny i będzie polegać na analizie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz na rozmowach indywidualnych z klientami pomocy społecznej i ich otoczenia, a także na rekomendacjach potencjalnych klientów pracowników socjalnych i przeprowadzonych ankietach. Następnym etapem będzie kwalifikowanie uczestników przez pracowników socjalnych. Wynikiem będzie lista ostateczna i rezerwowa.

W przypadku rezygnacji osób deklarujących udział, zaplanowano nabór przez złożenie propozycji innym osobom korzystającym z pomocy MOPS.

Proces rekrutacji będzie odbywał się zgodnie z zasadą równych szans. Kryteriami wyboru do projektu będą: pozytywna opinia pracownika socjalnego.

IX. PRZEWIDYWANE REZULTATY

1. Zdiagnozowanie potrzeb i problemów społeczności lokalnej oraz grup w szczególności zagrożonych wykluczeniem społecznym.
2. Stały monitoring potrzeb środowiska lokalnego.
3. Poprawa funkcjonowania osób wykluczonych w społeczeństwie, przeciwdziałanie wykluczeniu.
4. Aktywizacja osób wykluczonych.
5. Planowanie i realizowanie zadań w odpowiedzi na realne potrzeby mieszkańców.
6. Podwyższenie jakości realizowanych działań środowiskowych oraz inicjowanie nowych form i metod pracy.
7. Stworzenie płaszczyzny zaangażowania mieszkańców w proces rozwiązywania indywidualnych i lokalnych problemów, zintegrowanie lokalnych społeczności i grup społecznych.
8. Wzrost kompetencji i aktywności mieszkańców oraz poziomu ich zaangażowania w życie społeczne, w tym także aktywności na rynku pracy.
9. Wzrost poczucia przynależności do danej społeczności i odpowiedzialności za procesy w niej zachodzące.
10. Zmiana postaw społeczności lokalnych wobec osób i grup defaworyzowanych.
11. Uprawnienie przepływu i dostępu do informacji.
12. Skuteczniejsze i efektywniejsze wykorzystanie istniejących zasobów.
13. Wzrost zaangażowania organizacji pozarządowych w zakresie podejmowania działań środowiskowych.

14. Powstanie nowych organizacji pozarządowych oraz wzrost zaangażowania instytucji oraz organizacji pozarządowych w zakresie podejmowania działań środowiskowych.
15. Powstanie lokalnych grup działania.
16. Realizacja projektów inicjowanych i współorganizowanych przez lokalne Społeczności.

X. REALIZATORZY

Realizatorami zadań programu są:

1. Miasto Międzyrzec Podlaski
2. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
3. samorządowe jednostki organizacyjne miasta
4. organizacje pozarządowe i stowarzyszenia

XI. HARMONOGRAM DZIAŁAŃ

1. Rozpoznanie środowiska lokalnego za pomocą badań i analiz:
  - obserwacja, wywiady środowiskowe, analiza dokumentów zastanych,
  - organizowanie spotkań z grupami docelowymi, w szczególności zagrożonych wykluczeniem społecznym,
  - organizowanie treningów kompetencji i umiejętności społecznych,
  - organizowanie wsparcia indywidualnego i grupowego w zakresie wzrostu kompetencji życiowych i umiejętności zawodowych, umożliwiających powrót do życia społecznego oraz powrót na rynek pracy.
2. Rozwijanie komunikacji społecznej i integracji w środowisku:
  - edukacja społeczna i obywatelska, w tym organizowanie spotkań, działań edukacyjnych oraz integracyjnych.
3. Promowanie pracy wolontarystycznej:
  - wykorzystanie w realizacji działań pracy wolontariuszy oraz liderów lokalnych,
    - organizacja usług wspierających animację lokalną, w tym animator lokalny, lider klubu integracji społecznej.
4. Organizowanie i inspirowanie udziału mieszkańców w imprezach i spotkaniach o charakterze integracyjnym, edukacyjnym, kulturalnym, sportowym, ekologicznym.
5. Budowanie lokalnego partnerstwa;
  - realizacja projektów w partnerstwie.

6. Aktywizacja i mobilizacja mieszkańców do rozwiązywania grupowych i środowiskowych problemów:
  - prowadzenie nieformalnej edukacji dorosłych i młodzieży z wykorzystaniem tradycyjnych i innowacyjnych metod edukacji, informacji oraz pracy socjalnej.
7. Specjalistyczne wsparcie dla osób potrzebujących pomocy i doradztwa.
8. Umożliwianie dostępu do informacji i konsultacji, poprzez promowanie oraz tworzenie punktów dostosowanych do potrzeb mieszkańców.
9. Praca z wykorzystaniem nowych technologii teleinformacyjnych i telekomunikacyjnych.

XII. FINANSOWANIE PROGRAMU

1. Środki unijne – Program Operacyjny Kapitał Ludzki – projekty systemowe dla ośrodków pomocy społecznej

Wskazane w Programie Aktywności Lokalnej działania, które będą realizowane w kontekście wykorzystania funduszy z Unii Europejskiej w latach 2007 – 2013 w ramach projektów systemowych Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki na lata 2007 – 2013 przewidzianych dla Ośrodków Pomocy Społecznej w obszarze Priorytetu VII Promocja integracji społecznej; Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji, Działania 7.1 i Podziałania : 7.1.1: Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej, stanowią podstawę do konstruowania montażu finansowego oraz przygotowania aplikacji o wsparcie finansowe wskazanych projektów ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) w ramach projektów systemowych Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007- 2013 przewidzianych dla ośrodków pomocy społecznej.

2. Środki własne Miasta Międzyrzec Podlaski
3. Środki własne podmiotów zaangażowanych w działania w ramach aktywności lokalnej.
4. Sponsorzy.
5. Środki z innych źródeł zewnętrznych.

XIII. SPOSOBY MONITOROWANIA, EWALUACJI I OCENY

Monitorowanie projektów realizowanych w ramach Programu Aktywności Lokalnej odbywać się będzie systematycznie w trakcie trwania projektu na potrzeby zarządzania projektem oraz podejmowania

decyzji – na bazie stworzonej w harmonogramie listy wskaźników monitorowania.

Celem bieżącego monitoringu będzie obserwacja zmian ilościowych i jakościowych, jakie pojawiają się podczas realizacji działań. W przypadku stwierdzenia jakichkolwiek rozbieżności między założeniami a rezultatami na bieżąco będą dokonywane zmiany w przyjętych założeniach lub metodach pracy.

Zarówno ocena jak i ewaluacja poszczególnych projektów w ramach Programu Aktywności Lokalnej (w odpowiedzi na pytanie, czy projekt osiągnął zakładane cele) następuje po zakończeniu projektu w odniesieniu do zakładanych w harmonogramie rezultatów (najpóźniej na koniec roku kalendarzowego).

Ponadto corocznie będą przygotowywane sprawozdania z realizacji działań realizowanych w ramach programu aktywności lokalnej, które zostaną przedstawione Burmistrzowi Miasta oraz Radzie Miasta.

Po zakończeniu realizacji Programu Aktywności Lokalnej zostanie przygotowany raport końcowy podsumowujący całość podejmowanych działań. Będzie w nim dokonana ocena zrealizowanych przedsięwzięć oraz rezultatów. Wskazane zostaną metody i formy działań, które powinny być kontynuowane w latach następnych.

Raport sporządza instytucja realizująca projekt.

O projektach podejmowanych w ramach Programu Aktywności Lokalnej realizatorzy będą informowali Burmistrza Miasta oraz Radę Miasta.